

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
เรื่อง ประเพณีการทำบุญวันสารทเดือนสิบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สมพงษ์ สวัสดิวงศ์

๓๓ ๐๖ ๖๖ ๖๕

๕ พ.ย. ๒๕๔๗

184102

วิทยานิพนธ์เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาหลักสูตรและการสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

กรกฎาคม ๒๕๔๗

ISBN 974-9737-51-2

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของ สมพงษ์ สวัสดิวงศ์ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

.....ประธาน

(ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร บำเรอราช)

.....กรรมการ

(ดร.สมศักดิ์ ลิลา)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

(ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร บำเรอราช)

.....กรรมการ

(ดร.สมศักดิ์ ลิลา)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประเทิน มหาจันทร์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ขารี มณีศรี)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยบูรพา

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. ประทุม ม่วงมี)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2547

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ ด้วยความช่วยเหลือ การให้คำปรึกษาและคำแนะนำอย่างดียิ่งจาก ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ดร.วิมลรัตน์ จตุรานนท์ ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนทร สำนองเดช และ ดร.สมศักดิ์ สีลา กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ คณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา และแนะนำการปรับแก้ไขวิทยานิพนธ์ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้จนประสบความสำเร็จด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ตรวจสอบเครื่องมือทำวิทยานิพนธ์ท่านผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านก่องาม โรงเรียนบ้านหนองใหญ่ โรงเรียนบ้านนาใหญ่ และโรงเรียนวัดใหม่ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา ในการหาคุณภาพของเครื่องมือทำวิทยานิพนธ์ และขอขอบคุณคณะอาจารย์ คณะครูและนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น บุคลากรทุกท่านในชุมชนที่ให้ความร่วมมือในการสำรวจความต้องการการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ที่ให้ความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้จนประสบความสำเร็จ

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อแก้ว สวัสดิวงศ์ คุณแม่ทิม สวัสดิวงศ์ และอาจารย์ปราณี สวัสดิวงศ์ ภรรยา ลูก 3 คน ของผู้วิจัยที่คอยสนับสนุนคอยเป็นกำลังใจ ในทุกเรื่องด้วยดีตลอดมา และคณะครูอาจารย์โรงเรียนบ้านก่องามทุกท่าน ผู้วิจัยขอมอบงานวิจัยฉบับนี้ให้แก่คณะครู นักเรียนทุกคนในจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่จะทำหลักสูตรสถานศึกษา เรื่อง ประเพณีการทำบุญวันสารทเดือนสิบไปใช้ประโยชน์ในภายภาคหน้าเพื่อการปลูกฝังความรู้ ความเข้าใจในเรื่องราวของประเพณีอันล้ำค่า อันจะส่งผลให้เกิดความรัก ความภาคภูมิใจ ในเรื่องของขนบธรรมเนียม ประเพณีของจังหวัดนครศรีธรรมราช

สมพงศ์ สวัสดิวงศ์

43910601: สาขาวิชา: หลักสูตรและการสอน; กศม. (หลักสูตรและการสอน)

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา/กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม/ประเพณีการทำบุญวันสารทเดือนสิบ/นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สมพงศ์ สวัสดิวงศ์: การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้

สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องประเพณีการทำบุญวันสารทเดือนสิบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (THE DEVELOPMENT OF SCHOOL CURRICULUM FOR THE SOCIAL, RELIGION AND CULTURE GROUP ON THE TOPIC "PRAPHAENEE WAN SART" FOR PRATHOMSUKSA SIX STUDENTS) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: วิมลรัตน์ จตุรานนท์, ค.ด., สุนทร บำเรอราช, Ed.D., สมศักดิ์ ลีลา, Ph.D. ISBN 974-9737-51-2

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องประเพณีการทำบุญวันสารทเดือนสิบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรของนักการพัฒนหลักสูตร Hilba Taba เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อการพัฒนาหลักสูตร คือ แบบสำรวจข้อมูลพื้นฐาน แผนการสอน แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบจัดความรู้สึกความภาคภูมิใจ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ** นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 20 คน นักเรียนโรงเรียนบ้านหนองใหญ่ จำนวน 35 คน รวมทั้งหมด 55 คน การวิจัยข้อมูลโดยวิธีหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการพัฒนาหลักสูตร ได้หลักสูตรสถานศึกษาที่มีคุณภาพสูงหรือดีมาก หลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน เหมาะสมกับผู้เรียน และสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาได้
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่องประเพณีการทำบุญวันสารทเดือนสิบ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สูงกว่าก่อนการทดลองใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. นักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และมีความรักความภูมิใจต่อท้องถิ่นของตนเอง

43910601: MAJOR: CURRICULUM AND INSTRUCTION;

M.Ed. (CURRICULUM AND INSTRUCTION)

KEYWORDS: SCHOOL CURRICULUM/SOCIAL, RELIGION AND CULTURE GROUP/

PRAPHAENEE WAN SART/PRATOMSUKSA SIX STUDENTS

SOMPONG SAWATDIWONG: THE DEVELOPMENT OF SCHOOL CURRICULUM FOR THE SOCIAL, RELIGION AND CULTURE GROUP ON THE TOPIC "PRAPHAENEE WAN SART" FOR PRATOMSUKSA SIX STUDENTS.

THESIS ADVISORS: WIMONRAT CHATURANON, Ph.D., SUNTHORN BUMRERRAJ, Ed.D., SOMSAK LILA, Ph.D. 200 P. 2004. ISBN 974-9737-51-2

The purpose of this research was to develop the school curriculum for the social, religion and culture group on the topic "Praphaenee Wan Sart" This experiment used curriculum development model of Hilba Taba. The materials and instruments used in this research were data fundamental questionnaires, Lesson plans, an achievement test and attitude questionnaires. The experiment group for this research consisted of 55 Prathomsuksa six students from Ban Ko Ngam School (20 students) and Ban Nong Yai school (35 students), Nakornsrihommarat Province.

The data were analyzed by mean, standard deviation, and t-test.

The results of this research were as follows:

1. The school curriculum developed was found of being at a high quality or very good. It was found appropriate for local communities and suitable for learners. It could be used for study in school.
2. The students' learning achievement of the posttest after the experiment was found of being higher than the one of the pretest before the experiment.
3. Most students had positive attitude in teaching activities management and had pride in local curriculum.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
สารบัญภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
คำนิยามศัพท์.....	3
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	5
หลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร.....	5
หลักสูตรท้องถิ่นและการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	10
กระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	14
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544.....	20
ข้อมูลจังหวัดนครศรีธรรมราชและประเพณีการทำบุญวันสารทเดือนสิบ.....	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	35
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	40
การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	40
การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพ.....	43
การทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น.....	45
การปรับปรุงหลักสูตรภายหลังการทดลองใช้.....	47

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	48
ผลการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและแผนการสอน เรื่องประเพณีการทำบุญ	
วันสารทเดือนสิบ.....	48
ผลการนำหลักสูตรไปทดลองใช้.....	51
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	53
สรุปผลการวิจัย.....	53
อภิปรายผล.....	53
ข้อเสนอแนะ.....	57
บรรณานุกรม.....	59
ภาคผนวก.....	63
ภาคผนวก ก.....	64
ภาคผนวก ข.....	66
ภาคผนวก ค.....	142
ภาคผนวก ง.....	146
ภาคผนวก จ.....	148
ภาคผนวก ฉ.....	152
ภาคผนวก ช.....	166
ภาคผนวก ซ.....	179
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	200

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงการวิเคราะห์ปัญหา และความต้องการด้านการศึกษาของท้องถิ่นจังหวัดนครศรีธรรมราช.....	41
2 แสดงการวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังรายภาค ของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2544 กับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเฉพาะของกลุ่มหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง ประเพณีการทำบุญวันสารทเดือนสิบ.....	42
3 ข้อเสนอแนะจากการประเมินโครงร่างหลักสูตร.....	49
4 ผลการประเมินหลักสูตรท้องถิ่นและแผนการสอน.....	50
5 ผลการประเมินวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน.....	52
6 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่าง โดยทดสอบค่าที.....	52
7 ร้อยละของนักเรียนที่มีความพอใจต่อ ประเพณีการทำบุญวันสารทเดือนสิบ.....	53
8 แสดงอัตราเวลาเรียนของหลักสูตรสถานศึกษาเรื่องประเพณีการทำบุญวันสารทเดือนสิบ.....	79

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรของสจ๊วต อุทรานันท์.....	16
2 การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยกรมวิชาการ.....	14
3 กรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น.....	19
4 ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรตามแนวความคิดของ Tyler.....	72
5 กระบวนการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของวิชัย วงษ์ใหญ่.....	74
6 องค์ประกอบของเจตคติ.....	77
7 อาคารเรียน – สนาม ร.ร. บ้านก่องาม.....	188
8 โรงเรียนที่ผู้วิจัย – ทำวิจัย.....	188
9 ประชุมผู้ปกครองนักเรียน.....	189
10 ประชุมคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน , ผู้ปกครองนักเรียน.....	189
11 ประชุม ผู้ใหญ่บ้านลัญจกร ณ. ม. 1.....	190
12 สมาชิกกลุ่มครูวิชาการ.....	190
13 ประชุมครูเชิงปฏิบัติการ.....	191
14 ประชุมครูวิชาการ.....	191
15 ประชุมกลุ่มเกี่ยวกับการปฏิบัติการ.....	192
16 อุปกรณ์ทำขนมทอง ขนมนลา ที่เตรียมไว้.....	192
17 ประชุมกลุ่มเชิงปฏิบัติการ.....	193
18 วิทยากร, ผู้ปกครอง สาคิต ทำขนมลาลอยมัน.....	193
19 วิทยากร ผู้ปกครอง สาคิต การโรยขนมนลา.....	194
20 วิทยากร กำลังสาธิตให้นักเรียนดู.....	194
21 ขนมนลาลอยมัน – ที่สำเร็จ.....	195
22 ฐานล่างของ กระจาด ที่สวยงาม.....	195
23 ขนมนลา ลอยมัน ขนมนพอง สำเร็จรูป.....	196
24 ส่วนประกอบส่วนบนของ กระจาด สวยงามมาก.....	196
25 วันแห่งกระจาด (งานสวนสนุก).....	197
26 ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ร่วมกิจกรรม.....	197

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
27 เฮโล - สาละพา สนุกมาก.....	198
28 นำมาจัดถวายพระภิกษุ.....	198
29 เก็บ - แยกแยะ เพื่อเก็บไว้.....	199

มหาวิทยาลัยบูรพา
Burapha University